

Заборовський Віктор Вікторович,
доктор юридичних наук, професор
професор кафедри цивільного права та процесу
ДВНЗ «Ужгородський національний університету»
м. Ужгород, Україна

ЗАХОДИ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА НАДАННЯ АДВОКАТОМ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ

Предметом нашого наукового дослідження неодноразово були питання щодо сутності конфлікту інтересів в професійній діяльності адвоката та способів їх уникнення. Зокрема, ми доходили висновку, що відсутність конфлікту інтересів, як визначальна складова наявності довіри є основоположним моментом взаємовідносин між адвокатом і його клієнтом, і довіра повинна бути квінтесенцією професійної адвокатської діяльності в цілому, оскільки існування безсумнівної довіри до професійної діяльності адвоката неможливі за умови існування навіть ймовірного конфлікту інтересів [1; 2; 3]. Принцип уникнення конфлікту інтересів є одним із фундаментальних в професійній діяльності адвоката та спрямований насамперед на забезпечення реалізації таких засад адвокатської діяльності як незалежність та конфіденційність. Специфіка даного принципу полягає в дуалістичній його правовій природі, оскільки він є одночасно і

правом адвоката у відносинах з іншими суб'єктами (в аспекті забезпечення конфіденційності інформації, яка отримана ним та на яку поширюється режим адвокатської таємниці), і обов'язком адвоката щодо нерозголошення такої інформації [4].

Реалізація одного з основоположних принципів здійснення адвокатської діяльності в аспекті уникнення конфлікту інтересів потребує дотримання відповідного комплексу заходів щодо попередження його виникнення та зменшенню можливих негативних наслідків його існування. Комплекс таких заходів характеризується значною різноманітністю, серед яких, окрім вищезазначених, можна виділити наступні, а саме:

- 1) встановлення додаткових обмежень при наданні правової допомоги адвокатськими компаніями. Специфіка надання правової допомоги різноманітними адвокатськими об'єднаннями (насамперед тими, які можна охарактеризувати як середні та великі) потребує встановлення додаткових заходів щодо уникнення конфліктів інтересів. До таких заходів можна віднести, зокрема: використання різноманітного роду інформаційних бар'єрів (в юридичній літературі доволі поширеною назвою є китайська стіна або ж «етичні екрани» (ethical wall)) задля уникнення можливості зловживання конфіденційною інформацією одного клієнта в інтересах іншого. Вимоги до таких інформаційних бар'єрів досить суворі, вони повинні бути абсолютними та запобігати не лише

навмисному чи прогнозованому, але й випадковому розкриттю інформації [5, с. 53]; закріплення внутрішньо корпоративних Кодексів етичної поведінки адвокатів, якими детально розкриваються заборони на представництво клієнта в умовах конфлікту інтересів та можливі винятки (обмеження) застосування таких заборон [6];

2) встановлення певних обмежень щодо надання правової допомоги особами, які до набуття статусу адвоката здійснювали діяльність, яка пов'язана з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування. Позитивним є положення п. 3 ч. 1 ст. 26 Закону України «Про запобігання корупції» [7], відповідно до якого протягом року з дня припинення відповідної діяльності такій особі забороняється представляти інтереси будь-якої особи у справах (у тому числі в тих, що розглядаються в судах), в яких іншою стороною є орган, підприємство, установа, організація, в якому (яких) вони працювали на момент припинення зазначеної діяльності;

3) законодавче закріплення можливості (або ж навпаки, неможливості) виконання адвокатом іншої діяльності, яка має суттєвий зв'язок з адвокатською [8];

4) встановлення певних особливих умов надання правової допомоги адвоката щодо посередництва між клієнтами (зокрема, положення ст. 21 та 40 Правил адвокатської етики [9]);

5) тощо.

Література:

1. Заборовський В.В. Деякі аспекти розуміння сутності конфлікту інтересів в адвокатській діяльності. *Адвокатура України: сучасний стан та перспективи розвитку* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 16 груд. 2021 р.). Харків: Право, 2021. С. 98-100.
2. Заборовський В.В. Сутність конфлікту інтересів в професійній діяльності адвоката. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2021. № 3. С. 243-248. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2021.03.45>).
3. Заборовський В.В. Уникнення конфлікту інтересів в якості професійного обов'язку адвоката. *Innovative research of legal regulation of public administration: International Scientific Conference (Lublin (Republic of Poland), 16-17 June 2017)*. Lubline: Fundacja Instytut Spraw Administracji Publicznej, 2017. P. 11-15.
4. Заборовський В.В., Манзюк В.В. Принцип уникнення конфлікту інтересів в професійній діяльності адвоката: загальні положення. *Visegrad journal on human rights*. 2021. № 5. С. 152-157.
5. Бірюкова А.М. Конфлікт інтересів в адвокатській діяльності в умовах глобалізації. *Юридичний бюлетень*. 2017. № 5. С. 48-54.

6. Rost C. Conflicts of Interest: A Challenge for Global Law Firms Practice Management Hong Kong Lawyer. URL: www.hk-lawyer.org/content/conflicts-interest-challenge-global-law-firms
7. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 3186.
8. Германова А.А. Функционирование институтов адвокатуры и нотариата в Германии. *Вестник Университета имени О.Е. Кутафина*. 2020. Вып. 1. С. 211-217.
9. Правила адвокатської етики, затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України від 9 червня 2017 року. URL: <http://vkdko.org/wp-content/uploads/2017/07/PravilaAdvokatskojiEtiki2017.pdf>